

Datum
2011-11-07

Landsbygdsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över förslaget till Europaparlamentet och Rådets förordning om upprättande av en flerårig plan för laxbeståndet i Östersjön och det fiske som utnyttjar det beståndet, dnr L2011/2436

Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg anser att en viljan att förbättra förvaltning av laxbestånden i Östersjön är vällovlig, men att det remitterade förslaget skjuter bredvid målet och riskerar att utrota flera laxbestånd samt förhindra en önskvärd landsbygdsutveckling med fisket som en drivande parameter.

Yttrandet delas nedan upp efter ämnesområden.

Kompensationsutsättningar av lax

I artikel 13 till förslaget om förordning stadgas bl a att utsättning av smolt eller tidigare livsstadier endast föreslås får ske om älven har fria vandringsvägar, lamplig vattenkvalitet och habitat som är lämpliga för reproduktion av lax. Vidare måste utsättningens syfte vara att upprätta eller förbättra en livskraftig och självförsörjande population av lax. Detta medför att kompensationsutsättningarna som görs i flera av våra laxälvar kommer att upphöra. Detta eftersom dessa utsättningar inte syftar till att upprätta eller förbättra självreproducerande bestånd av lax.

Detta motiverar parlamentet och rådet med att man vill *skydda de vilda beståndens genetiska mångfald* (s 2 i förslaget). Någon motivering till varför de vilda laxbeståndens genetiska mångfald skulle vara hotad av kompensationsutsättningarna finns ej i det remitterade yttrandet. Dock menar Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg att det snarare torde vara det motsatta fallet. Förbundet menar att kompensationsutsättningarna medför att mängden lax i Östersjön ökar, något som gör att fisketrycket på de vilda, självreproducerade, laxarna minskar. Med detta så ökar möjligheterna för dessa laxar att reproducera sig och därmed ökas den genetiska basen i det självreproducerande materialet. Detta sammantaget med att det så kallade "homing-beteendet" vilket gör att den kompensationsodlade laxen återvänder till sina hemvatten, där ingen eller lite självreproduktion sker, och den vilda laxen återvänder till sina hemvatten, dit få

Datum
2011-11-07

kompensationsodlade laxar vandrar, medför att genetisk utarmning av de vilda bestånden torde vara av rudimentär betydelse för laxbestånden i Östersjön.

Vidare anser Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg att kompensationsodlingarna är viktiga genbanker. På samma sätt som många arter av tropiska fiskar idag är utrotade i det vilda och idag återfinns enbart i odlingar för akvariefiskar, något som nyttjats för att återetablera arterna i det vilda, så menar Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg att kompensationsodlingarna är viktiga källor för de olika älvarnas unika laxbestånd. Härav är kompensationsodlingarna viktiga källor inför en framtid där laxbestånden i t ex Dalälven och Ljusnan kan återetableras.

Förutom detta så är kompensationsutsättningarna viktiga för både det yrkesmässiga och det fritidsbaserade fisket. Med dessa näringar så följer även landsbygdsutvecklingen efter kusten. Både det kustnära yrkesfisket och fritidsfisket är viktiga för landsbygden, både i sig själva, som näringsverksamhet och för rekreation, och som motorer i turismnäringen. Turister förväntar sig att kunna handla lokalt fångad fisk då de besöker kustsamhällena och bland dessa fiskar är lax en av de viktigare arterna. Vidare är laxfisket efter kusten och i våra kustmynnande älvar viktiga för turismnäringen och omsätter årligen stora summor till fromma för bruttoregionprodukten. En avveckling av kompensationsodlingarna kommer därför att medföra stora ekonomiska konsekvenser för landsbygden längs med kusten och för många småföretagare som är beroende av laxfisket.

Mot bakgrund av detta anser Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg att det är av yttersta vikt att kompensationsodlingarna blir kvar!

Fiske på blandbestånd i södra Östersjön

Fisket efter lax i södra Östersjön bör reduceras starkt eller helt upphöra. Detta eftersom det i detta område ej sker någon större smoltproduktion, utan fisket efter lax i detta område bedrivs nästan uteslutande på lax som härstammar från nordligare områden. Fisket efter lax bör därför inriktas på att ske efter kusten eller i älvarna. Detta bör gälla både för yrkesfisket och för fritidsfisket. Detta eftersom ett fiske som sker efter kusten och i älvarna är lättare att reglera så att enskilda älvars laxbestånd kan förvaltas separat från andra älvars laxbestånd. Detta skulle då medföra att fisket kan minskas för de laxar som är hemmahörande i älvar med låg produktion och vice versa.

Datum
2011-11-07

Vattendomar

Om en avveckling av kompensationsodlingarna i enlighet med förslaget skulle bli verklighet så uppkommer frågeställningar kring vad som sker med de domar som kräver att kompensationsutsättning av lax skall göras som ersättning för uteblivna reproduktionsmöjligheter vid vattenkraftsutbyggnad. Dessa utsättningar har varit en del av kompensationen till de drabbade fiskerättsägarna och mot bakgrund av detta måste befintliga vattendomar som stadgar kompensationsutsättningar av lax omprövas.

TAC

Enligt förslaget så skall TAC-mängderna för laxbestånden till havs inte överstiga en nivå som motsvarar en fiskedödlighet på 0,1. Detta TAC skall gälla för både yrkesfisket och för fisk som dras upp av så kallade tjänstefartyg, d v s i praktiken fiskeguidningsfartyg. Förutom detta anser Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg att TAC även bör omfatta fritidsfiskets fångster till havs och det fiske som bedrivs med stöd av det fria hundredskapsfisket på enskilt vatten. Detta eftersom dessa kategorier av fiskandes fångster ej är obetydliga och därmed negativt påverkar laxbestånden. Detta utan att möjliggöra en god fiskevård av det slag som kan ske då fångsterna är reglerade och kontrollerade, såsom de är för det yrkesmässiga småskaliga kustfisket och det fiske som bedrivs med enskild rätt.

Industrifisket

Istället för att försvåra det kustnära yrkesfisket och det fritidsbaserade fisket så bör man se över regelverket för industrifisket i Östersjön. Detta fiske påverkar laxen både direkt och indirekt genom sina direkta fångster av lax samt genom sin stora påverkan på hela Östersjöns ekosystem. Att begränsa och helt fasa ut detta fiske i Östersjön skulle gynna laxen och landsbygdsnäringarna samt ge fler arbetstillfällen inom både det kustnära yrkesfisket och turismnäringarna.

Konsekvensanalysen

Mot bakgrund av det ovan anförda får lov att anses att den presenterade konsekvensanalysen är alldeles för mager. Någon närmare analys av en utebliven kompensationsodling finns ej, vare sig för den biologiska mångfalden eller för ekonomi och företagande på landsbygden längs med kusten. Ej heller har någon diskussion kring de rättsliga aspekterna för Sverige diskuterats där enskilda fiskerättshavare riskerar att missa en del av den ersättning som utgått i form av kompensationsutsättningar vid reglering av älvarna.

Datum
2011-11-07

Slutsatser

Slutsatserna som Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg drar av det presenterade materialet och ovan anförda spörsmål är att förordningsförslaget bör återförvisas för ny utredning. Dock ser förbundet att det är lovligt att man vill satsa på att förvalta och förbättra situationen för Östersjölaxen.

Lars Lerheim
Ordförande